

SUSRET S INGOM VILOGORAC-BRČIĆ, POVJE- SNICARKOM I LATINISTICA

Naša baština iz rimskog doba bogata je i jedinstvena no nedovoljno poznata

Inga Vilogorac-Brčić diplomirala je povijest umjetnosti i latinski jezik i rimsku književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radi kao znanstvena novakinja na Filozofskom fakultetu u Splitu. Autorica je knjige - *Slavna žena Klaudija Kvinta - predaja o dolasku kulta Velike Majke u Rim*

Gospođo Vilogorac-Brčić, koje je područje vašeg istraživanja i znanstvenog djelovanja.

Područje kojim se bavim su istočnjački kultovi u antici, napose kult frigijske Kibe, rimske Velike Majke, čiji su tragovi nerijetko potvrđeni i na hrvatskome povijesnom prostoru od 1-3. stoljeća. Nakon što sam ispunila sve svoje obaveze na poslijediplomskome studiju hrvatske povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu dovršavam rad na disertaciji s temom "Sljedbenici Velike Majke na tlu Hrvatske u rimsko doba". Analizirajući natpise i imena božičinih sljedbenika nastojim pružiti što potpuniju sliku o profilu ljudi koji su štivali Veliku Majku, a uzimajući pritom u obzir i sve ostale spomenike kulta, izvući ću zaključke vezane uz povijest dolaska božičina kulta, uvjete u kojima se širio, te uz kulturnu praksu. Inače radim kao znanstvena novakinja na Odsjeku za povijest na Filozofskom fakultetu splitskoga Sveučilišta, asistentica prof. Petra Selema na predmetu Povijest ranih civilizacija.

Diplomirali ste povijest umjetnosti te latinski jezik i rimsku književnost, a sada ste na poslijediplomskome studiju iz hrvatske povijesti. Na koji ste način povezali te tri znanosti?

Fenomene stare povijesti nije moguće proučavati bez znanja iz više različitih znanosti: arheologije, povijesti umjetnosti, filologije, onomastike, etnologije, sociologije... Multidisciplinarnost je nužna da bi se moglo proučavati antičke izvore te na njihovim temeljima donositi zaključke o povijesnim događanjima. Bez poznavanja klasičnih jezika teško je razumjeti pisane, literarne i epigrafske izvore, a poznavanje povijesti umjetnosti omogućuje valjanu analizu likovnih prikaza, koji su nerijetko važna svjedočanstva pojedinih povijesnih događanja.

Prošle je godine objavljena Vaša knjiga pod naslovom Slavna žena Klaudija Kvinta - Predaja o dolasku kulta Velike majke u Rim. Recite nam nešto o njoj: što vas je

potaknulo na pisanje o ovom liku iz rimske povijesti, odakle ste crpili građu, te koji su njeni ciljevi.

Predaja o čudu Klaudije Kvinte bila je temom mog kvalifikacijskog rada na poslijediplomskome studiju. Proučavajući izvore o povijesti kulta Velike Majke Kibe uočila sam da se grčki i rimski pisani izvori često osvrću na dolazak kulta iz Frigije u Rim i na čudesnu priču o matroni Klaudiji Kvinti. Lada s božičnim svetinjama zapela je na ušću Tibera i nije htjela krenuti dalje prema Rimu. Plemenita Klaudija, nepravredno optužena, dokazala je pred pukom svoju čestitost: pomolivši se božici, sama je pokrenula ladu te tako bila zaslužnom za dolazak kulta u Rim. Ta je predaja nadahnula brojne književnike te likovne umjetnike od antike do klasicizma, a oni su je ovjekovječili u svojim djelima. Među njima valja izdvojiti pisce Livija, Ovidija, Cicerona i Boccaccia, te slikare Andreu Mantegna, Il Garofala i Ludovica Gimignanija.

Na temelju analize devetnaest pisanih izvora predaje nastojala sam rasvijetliti povijesne okolnosti dolaska kulta Velike Majke u Rim te ukazati na sklonost rim-

ske obitelji Klaudijevaca štovanju frigijske božice zbog njihove slavne pretkinje. Tomu sam dodala analizu čak jedanaest likovnih prikaza čuda Klaudije Kvinte te svoje prijevode svih mjesta u literaturi u kojima je riječ o dolasku kulta, usporedo s izvornicima. Ono što je osobito zanimljivo u vezi s poganskom predajom o Klaudiji Kvinti jest da je bila modelom prema kojem su nastale brojne slične kršćanske predaje: dolasku relikvija svetaca na mjesto počivanja ispriječio bi se problem koji bi razriješili nevini ljudi, žene ili djeca, zahvaljujući čudu koje je omogućila božanska snaga. Vjerujem da će knjiga o Klaudiji Kvinti koristiti znanstvenicima različitih profila, ne samo onima koji proučavaju problematiku staroga vijeka, nego i onima koji se bave fenomenima kasnijih povijesnih razdoblja. Također vjerujem da će priložena književna i likovna remek-djela privući i širu publiku. Moram priznati da su mi u radu nesebičnu potporu pružili profesori Bruna Kuntić-Makvić i Petar Selem, a zahvalna sam i nakladniku *Ex libris* koji je svoj program, u vremenu kada je sve podređeno tržištu i profitu, usmjerio na (re)valorizaciju hrvatske kulturne i spomeničke baštine.

Raste li u Hrvatskoj interes za rimsku kulturu?

Zanimanje za rimsku, kao i za svaku drugu kulturu danas je, čini se, u drugom planu. Nadam se da će se to promijeniti, jer smo jedna od rijetkih država koja se može pohvaliti tolikim brojem jedinstvenih spomenika iz rimskoga doba: morali bismo o njima znati što više da bismo ih mogli cijiniti, predstaviti drugima te valjano zaštititi. Nadam se da će i studija o Klaudiji Kvinti pridonijeti popularizaciji

znanosti i rimske kulture u našem društvu.

Zanimljivo je što ste u knjizi dva poglavlja posvetili likovnom prikazu Klaudije Kvinte u različitim povijesnim razdobljima. Smatrate li da je povijest umjetnosti usko vezana uz povijest te da bi povjesničari trebali o njoj znati više od osnovnih stvari koje se uče tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja?

Povijest umjetnosti nije moguće odvojiti od povijesti. Ta se dva područja u znanosti umnogome isprepleću, jer su se društvene, političke i kulturne prilike tijekom svih povijesnih razdoblja redovito zrcalile u djelima umjetnika, dok su umjetnička djela često korisni izvori podataka o pojedinim događanjima u povijesti. Bilo bi uputno da svaki povjesničar dobro poznaje povijest umjetnosti onog razdoblja kojim se bavi, jednako kao što je nužno da povjesničari umjetnosti valjano znaju povijest prostora i okolnosti nastanka umjetničkih djela koja su predmetom njihova zanimanja.

Koji Vam je sljedeći projekt u planu?

Čini se nevjerojatnim, ali činjenica je da mi slabo ili nikako ne poznajemo našu, svjetski relevantnu, kulturnu i spomeničku baštinu. Iz tog je razloga svojedobno nastala moja knjiga o splitskim crkvama i vrijednostima koje se u njima čuvaju, a u izdanju istog nakladnika uskoro bi trebao izaći i vodič po hrvatskim lokalitetima na UNESCO-ovoj listi svjetske kulturne i prirodne (materijalne i nematerijalne) baštine. Uz to, s mentorom, prof. Petrom Selemom, upravo radim na katalogu spomenika istočnjačkih kultura u Saloni.

Kristina REPAR